

**РОЗШИРЕННЯ ШЕНГЕНСЬКОГО ПРОСТОРУ
ДО КОРДОНІВ З УКРАЇНОЮ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

У дослідженні проаналізовано ситуацію щодо розширення Шенгенського простору, охарактеризовано її вплив на візову політику і практику країн ЄС у нових умовах Шенгену. Окремим сегментом проаналізовано основні засади Угоди про малий прикордонний рух та зазначено його головні елементи.

Ключові слова: зовнішній кордон ЄС, „залізна завіса”, інститут місцевого прикордонного руху, нові умови Шенгену.

Масштабне розширення Європейського Союзу за рахунок нових 10 членів, у т. ч. сусідів України (1 травня 2004 р.) принципово змінило функцію західного кордону України, який, власне, з цього моменту став і *зовнішнім кордоном ЄС*. За цей період країни – сусіди України: Угорщина, Словаччина та Польща зробили *важливі кроки* у напрямі своєї *повної інтеграції в європейські структури*.

Результатом цих кроків став *вступ зазначених країн до Шенгенської зони (22 грудня 2007 р.)*, що означає скасування між ними та іншими членами Шенгенської угоди внутрішніх кордонів, розширення зони гарантованої свободи і вільного переміщення людей, товарів, послуг, капіталів. Це також означає, що *зовнішній кордон ЄС (західний кордон України) став і зовнішнім кордоном Шенгенської зони*, що вимагає від наших сусідів Угорщини, Словаччини та Польщі повного беззаперечного виконання ними Шенгенських acquis, викладених у Плані дій щодо запровадження Шенгенських стандартів (Schengen Action Plan) *по зобов'язанню надійної охорони своїх кордонів як зовнішніх кордонів ЄС в інтересах національної, регіональної та міжнародної безпеки. Власне, ця ділянка кордону стає частиною "передової лінії оборони" ЄС у боротьбі з нелегальною міграцією та транскордонною злочинністю.*

Реалізуючи проголошену стратегію євроатлантичної інтеграції, Україна позитивно сприймає поширення режиму вільного пересування на територію всіх країн ЄС. У той же час перенесення основних режимних та контролюючих заходів на кордон з нашою країною небезпідставно викликає побоювання громадян щодо появи певних ознак *"залізної завіси"* на кордоні, який *протягом багатьох років був взірцем добросусідських відносин.* (Близько 3,5 млн. євро коштує оснащення нового Шенгенського кордону тільки між Словаччиною і Україною спеціальними пристроями для його контролю (сенсорні камери, спеціальні сканери, комп'ютерна система SiSone 4 all тощо, кількість прикордонного персоналу збільшена майже втричі).

На сьогоднішній день інфраструктура, розміщення прикордонних підрозділів зі словацького боку вже запроваджені. Серйозно розширена смуга фізичної охорони державного кордону, що дає можливість активного маневру силами, а прикордонні наряди не локалізовані винятково біля кордону. Фактично тут впроваджено таку систему стаціонарних відділень: вони своїми ділянками відповідальності сягають углиб країни до 15 кілометрів. Для цього реформовано й приведено до певних стандартів прикордонну поліцію, силами якої не лише охоронятиметься кордон, але й проводитиметься додаткова перевірка іноземних осіб на головних шляхових артеріях Словаччини.

На контрольно-пропускних пунктах країн, що з кінця цього року приєдналися до *Шенгенської візової системи*, встановлено технічне оснащення сучасних зразків, у тому числі й у межах "зеленого кордону"; працюють різноманітні датчики руху, виявлення прихованих предметів, активного електронного та інших видів випромінювання; встановлено стаціонарні термокамери спостереження, працюють біолокатори. Таке устаткування має Словаччина, Угорщина, Польща, наразі активно оснащується ним і Румунія. На це йдуть чималі кошти. Наприклад, на підготовку Румунії до вступу в ЄС та на облаштування її кордонів Євросоюз виділив 560 мільйонів євро. Словаччина на ці цілі отримала 44 мільйони євро, незважаючи на те, що ділянка її кордону з Україною значно менша. Понад 250 мільйонів євро отримала й використала на ці цілі Угорщина.

Україна сподівається, що підвищення безпеки зовнішнього кордону ЄС (з кінця грудня 2007 р. *Шенгенського кордону*) країн-сусідів України не стане перешкодою для добросусідських відносин, а запровадження *інституту місцевого прикордонного руху (the local border traffic)*, взірцем якого стало підписання *Угоди між Україною і Угорщиною, аналогів якій*

наразі не існує в ЄС (у зону дії Угоди включено 384 українських та 244 угорських населених пунктів, можливість вільного пересування матимуть 750 тис. закарпатських жителів прикордонних територій).

Таблиця 1

**Відмінність угод з Угорщиною
про малий прикордонний рух**

За Угодою від 28 травня 1993 року	За Угодою від 19 вересня 2007 року
Перебування-10 днів	Перебування-90 днів
В'їзд на територію Угорської Республіки громадян Закарпатської області та в'їзд на територію України громадян Саболч-Сатмар-Берег і Гайду-Бігар областей Угорської Республіки, які постійно там проживають.	В'їзд на територію Угорської Республіки громадян України, які проживають принаймні три роки в прикордонній зоні Закарпатської області (384 населені пункти) і в'їзд на територію України громадян Саболч-Сатмар-Берег і Гайду-Бігар та частини Боршод-Абауй - Земплин областей Угорської Республіки (244 населених пункти).
<p>Пункти спрощеного пропуску:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дзвінкове-Лонья. 2. Косино-Барабаш 3. Лужанка-Берегшурань 4. Вилок-Тісабеч 	<p>Прикордонні жителі, можуть перетинати кордон через прикордонні пункти пропуску, відкриті для міжнародного пасажирського сполучення, а також через пункти пропуску, відкриті для місцевого прикордонного руху</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чоп-Захонь 2. Саловка-Еперешке 3. Дзвінкове-Лонья. 4. Косино-Барабаш 5. Лужанка-Берегшурань 6. Вилок-Тісабеч <p>А також створення нових пунктів пропуску:</p>

	Велика Паладь-Мала Паладь; Соломоново-Дьєречке.
Документи на право перетинання державного кордону у спрощеному порядку видаються компетентними органами Сторін (паспортний відділ).	Органи, уповноважені приймати заяви про оформлення дозволів на спрощений перетин кордону: Генеральне консульство України в Ніредьгазі. Генеральне консульство Угорської Республіки у м. Ужгород. Консульство Угорської Республіки у м. Берегово.

За словами Генерального консула Угорської Республіки в м. Ужгороді п. *Вілмоша Сікловарі*, певним позитивом можна вважати те, що *“Євросоюз з ініціативи Угорщини вивчив можливості прикордонного співробітництва, схвалив цей досвід, і тепер малий прикордонний рух потрапив до досягнень Європейської унії”*[1].

Наразі в процесі підписання такі ж угоди між Україною та Польщею, Україною і Словаччиною, які планується ввести в дію з вересня 2008 року і які можна розглядати як *реальну умову регіонального розвитку та новий невикористаний резерв транскордонного співробітництва.*

При цьому Україна хотіла б бачити *консолідовану позицію країн – сусідів при визначенні територіальної зони застосування принципів місцевого прикордонного руху (до 50 км), що, безперечно, сприяло б стратегічним цілям транскордонного співробітництва на нових східних кордонах ЄС, принаймні в рамках Карпатського єврорегіону (прикордонні території України, Угорщини, Словаччини, Польщі та Румунії), пом’якшуючи виклики для транскордонної співпраці цих країн.*

Підписання угод *про місцевий прикордонний рух* – один із кроків та елемент щодо отримання для громадян України спрощеного візового і у

перспективі безвізового режиму (у рамках виконання угоди між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз).

Головні елементи режиму малого прикордонного руху

Історія питання. Ще угодою між Угорською Народною Республікою та СРСР про спрощений порядок переходу державного кордону громадянами, які проживають у прикордонних населених пунктах, від **1 серпня 1985 року** на пропускних пунктах радянсько-угорського кордону можна було **використовувати спрощений режим переходу кордону** (саме в цьому році в Шенгені була підписана угода членами Європейської спільноти). Дію цього режиму було продовжено на основі **угоди між Угорщиною та Україною від 26 лютого 1993 року** про спрощений порядок перетинання державного кордону громадянами, які проживають у прикордонних областях. Проте з **1 серпня 2003 року** цей режим було відмінено у зв'язку з інтеграцією Угорщини до Європейського Союзу.

Розпорядження Ради ЄС № 1931/2006 “Про визначення правил малого прикордонного руху на зовнішніх сухопутних кордонах країн-членів ЄС і про зміну розпоряджень Шенгенської Угоди” визначає поняття **малого прикордонного руху**, згідно з яким **малим прикордонним рухом вважається систематичний перетин зовнішнього кордону жителями прикордонних територій**, наприклад, з метою перебування на даній території з соціальних, культурних або обґрунтованих економічних чи сімейних причин, яке у разі безперервного перебування на території відповідної держави не може перевищувати **трьох місяців**.

Мінімальний період дії дозволу для малого прикордонного руху (спрощеного перетину кордону) становить **один рік**, а **максимальний – п'ять років**. Оплата за розгляд заявок на видачу таких дозволів не може перевищувати оплату за розгляд заявок на видачу багаторазових короткотермінових в'їзних віз. *Мешканцем прикордонної території*

вважається такий громадянин третьої країни, який правомірно перебуває на прикордонній з сусідньою країною-членом ЄС території як мінімум один рік.

У цьому документі зазначається, що на основі двосторонніх угод для громадян, які отримали дозвіл на спрощений перетин кордону, можуть вже на існуючих КПП створюватися **окремі коридори**, або окремі переходи тільки для цієї категорії. У **ст. 18** також передбачено, що Комісія ЄС до **19 січня 2009 року** має подати до Парламенту та Ради ЄС звіт про виконання вже існуючих двосторонніх угод про спрощений перетин кордону.

На теренах Закарпаття, що належать до зони малого прикордонного руху, проживає приблизно **600-750** тис. громадян України. Область з її геополітичними можливостями не тільки реально пристосована, але і покликана бути містком і зв'язуючою ланкою між ЄС та Україною. Такою особливою роллю регіон завдячує своєму географічному положенню, історії та національній структурі населення.

Таким чином, зважаючи на правила, визначені у розпорядженні Ради ЄС, та положення Угоди між Урядом Угорської Республіки і Кабінетом Міністрів України про правила малого прикордонного руху, **головними елементами режиму малого прикордонного руху є наступні:**

1. У додатку до угоди подається **перелік прикордонних населених пунктів** (по обидва боки кордону), на які поширюється дія угоди. Практично мова йде про населені пункти, розташовані в **50 - кілометровій зоні** по обидва боки кордону.

2. Дозвіл на спрощений перехід кордону може отримати **мешканець, який постійно проживає на цій (прикордонній) території мінімум 3 роки**. Підтвердження постійного місця проживання може здійснюватися внутрішнім паспортом, українським закордонним паспортом або довідкою про зареєстроване постійне місце проживання.

3. Дозвіл дає право на багаторазовий в'їзд і перебування **протягом максимум 90 днів у межах шести місяців** у прикордонній зоні іншої країни, особливо з соціальних, культурних, сімейних або обґрунтованих економічних причин. Дозвіл видається відомствами країни в'їзду, що практично означає консульські служби Генерального консульства Угорської Республіки в містах

Ужгород та Берегово, і, очікувано, Генерального консульства України в місті Ниредьгаза.

4. Термін дії дозволу на спрощений перетин кордону становить **мінімум один рік і максимум п'ять років**, але не може перевищувати терміну дії проїзного документа (у даному випадку – терміну дії закордонного паспорта).

5. Передбачається, що на більш тривалий період будуть **введені дозволи у формі пластикових карток**, випуск яких проводитиметься за технологією, придатною для біометричної ідентифікації. Але до їх введення дозволи на спрощений перехід кордону будуть вклеюватися у закордонні паспорти, швидше за все, подібно до візових наклейок, які використовуються зараз. Це одночасно означає, що для отримання дозволу необхідною буде наявність дійсного закордонного паспорту.

6. Дозвіл видаватиметься протягом короткого періоду та не більше, ніж впродовж 30 днів від дати подачі заявки. Збір за дозвіл становитиме **20 євро**. Згідно з угодою між Україною і ЄС про спрощений режим видачі віз для громадян України збір за видачу шенгенської візи становитиме 35 євро. Такий же збір з 1 січня 2008 року нараховуватиметься і за видачу шенгенської візи угорськими відомствами. У той же час, як відносно шенгенської візи, так і відносно малого прикордонного руху значне коло осіб буде звільнене від сплати збору (наприклад, інваліди, пенсіонери, діти у віці до 18 років).

7. Якщо раніше виникали питання стосовно того, що для здійснення малого прикордонного руху пунктами пропуску можна буде користуватися тільки обмежено, то ухвалене рішення таких обмежень не містить. Згідно з угодою, для здійснення малого прикордонного руху можуть використовуватися **всі пункти пропуску на угорському та українському боці угорсько-українського кордону, відкриті для міжнародного пасажирського руху, а також пункти пропуску, відкриті для малого прикордонного руху**.

8. Двостороння угода вступає в силу на 30-й день після проведення внутрішніх правових процедур і взаємного повідомлення про це дипломатичними каналами. Для цього необхідне проведення внутрішньої правової гармонізації, ратифікації угод і підготовки виконавчих дій [2].

У зв'язку з угодою про малий прикордонний рух природно постає запитання про те, що трапиться, якщо мешканці прикордонних територій, які мають такі дозволи, під час своїх поїздок не дотримуватимуться правил угоди. Тому **дуже важливо, щоб за наявності дозволу на спрощений перехід кордону в'їзд здійснювався винятково на визначену угодою територію**. За порушення угоди про малий

прикордонний рух особу, яка перетне визначену угодою зону, *можуть депортувати з Угорщини навіть на період до п'яти років.*

Експерти європейської спільноти вважають, що перехід Угорщини до безвізового режиму потягне за собою значне збільшення поїздок громадян країн-сусідів до ЄС, і радять проводити інформаційні кампанії, які б роз'яснювали громадянам межі їхніх прав у контексті безвізового режиму. Отже, зростання рівня поінформованості про реальні права і обов'язки відвідувачів сприятиме уникненню небажаних наслідків, таких, як перебільшення максимального терміну перебування (90 днів), нелегальне працевлаштування тощо, які, у випадку масовості, можуть поставити під сумнів доцільність застосування безвізового режиму до України.

Зазначимо, що у січні 2008 р. в Угорщині була проведена *інтеграція угорських прикордонних і поліцейських органів*. Частину особового прикордонного складу, яка звільнилася на західній частині кордону, передбачено *перегрупувати саме для організації так званих глибинних прикордонних перевірок*. Також передбачається здійснення сумісних перевірок органів правопорядку у зоні, що перевищує відстань 50 км. Перевірки такого роду у межах своїх національних кордонів проводитимуться і правоохоронними органами інших країн-членів Шенгенської угоди.

Як альтернатива шенгенським візам, *малий прикордонний рух сприятиме тому, щоб кордони Шенгенської зони не стали перешкодою для легальної торгівлі, а також регіональної співпраці між сусідами*. Впровадження у дію інституту малого прикордонного руху між Угорщиною і Україною служитиме подальшому розвитку добросусідських відносин між країнами, збереженню і підтримці соціальних, культурних, сімейних, економічних зв'язків між жителями прикордонних територій.

При цьому важливо зазначити, що умови отримання дозволу на пересування через кордон в межах малого прикордонного руху зі Словаччиною суттєво відрізняються від аналогічної угоди з Угорщиною. За інформацією Генерального консульства Словацької Республіки в м. Ужгороді, мешканець Закарпаття повинен надати запрошення від словацької сторони, підтвердження родинних зв'язків між закарпатцями і словаками, наявність паспорта, що дійсний більше ніж на 15 місяців. Від сплати за отримання дозволу (20 євро) звільнятимуться діти до 15 років (в угорській дипломатичній установі від аналогічного дозволу звільнені особи віком до 18 років). За дозвіл не платитимуть громадяни, вік яких перевищує 60 років (в угорському консульстві – особи, які офіційно є на пенсії, незалежно від віку, а також інваліди та особи до 21 року, які перебувають на утриманні[3]). Всі ці умови почнуть діяти від дня ратифікації угоди про малий прикордонний рух між Україною та Словаччиною з вересня 2008 року.

Таблиця 2

Видача віз Генеральними консульствами

Угорщини та Словаччини в м. Ужгороді*

<i>Тип візи</i>	<i>Генеральне консульство Угорщини в м. Ужгороді</i>	<i>Консульство Угорщини в м. Берегово</i>	<i>Генеральне консульство Словаччини в м. Ужгороді</i>
<i>Шенгенські</i>			
<i>грудень 2007 р.</i>	183	762	59
<i>січень-квітень 2008 р.</i>	4190	2258	7364
<i>Дозволи малого</i>			

<i>прикордонного руху</i>	152	2341	-
<i>грудень 2007 р.</i>	3969	6380	
<i>січень-квітень 2008 р.</i>			

* Таблицю складено на основі даних поточного архіву генеральних консульств Угорщини та Словаччини в м. Ужгороді

Тим не менше експерти відзначають, що останнє розширення Шенгенського простору *призвело до суттєвого зменшення надання віз громадянам України для в'їзду до Європейського Співтовариства.*

Аналіз офіційних даних європейської статистики свідчить:

- кількість виданих *Угорщиною* віз у січні 2008 року зменшилася у 4,6 рази у порівнянні з січнем 2006 року і у 3,2 рази порівнянні з січнем 2007 року;

- кількість виданих *Угорщиною* віз у лютому 2008 року зменшилася у 3,7 рази у порівнянні з лютим 2006 року і у 2,4 рази у порівнянні з лютим 2007 року;

- кількість виданих *Польщею* віз у січні 2008 року зменшилася у 2,8 рази у порівнянні з січнем 2006 року і у 3,5 рази у порівнянні з січнем 2007 року.

При цьому слід відмітити *незначні коливання аналогічних показників для країн, що увійшли до Шенгенського простору раніше.*

Враховуючи, що основне зменшення кількості виданих віз стосується країн, що безпосередньо межують з Україною (Угорщина, Словаччина, Польща), *найбільших обмежень на право в'їзду до ЄС зазнали мешканці прикордонних областей, які до входження країн-сусідів України до Шенгенського простору це право мали.*

З одного боку, в цьому контексті дещо поліпшує ситуацію введення з 1 серпня 2008 року угорською стороною спрощеної процедури оформлення та видачі Шенгенських віз представникам угорської національної меншини України, які раніше отримали посвідчення закордонного угорця. Такі особи лише подають це посвідчення та лист підтримки від голови партії «КМКС - Партія угорців України» або голови Демократичної партії угорців України. Про це було повідомлено на прес-конференції в Генеральному консульстві Угорської Республіки в м. Ужгороді 31 липня 2008 року[4]. Але з іншого боку це свідчить про певну дискримінацію громадян України за етнічною ознакою у візовій політиці Угорської Республіки.

За даними Західного регіонального управління Державної прикордонної служби України, за січень–березень ц.р. кількість людей, які перетнули західний кордон України, зменшилася на 11% у порівнянні з аналогічним періодом минулого року[5].

Експерти пояснюють таку тенденцію введенням шенгенських віз. Причому поляків, які перетнули українсько-польський кордон, наразі вдвічі більше, ніж українців. Ще рік тому це співвідношення було на користь українців. Але відносно транспортного потоку, то за даними прикордонників, він, навпаки, за перші три місяці ц.р. збільшився на 9%. Це зростання зафіксовано на угорській та румунській ділянках Державного кордону України. Фахівці пояснюють це тим, що транспортний потік таким чином оптимізувався за рахунок черг і страйків на польському кордоні, які суттєво ускладнювали його перетин.

Наявна інформація свідчить, що Євросоюз запроваджує нові, більш жорсткі правила переміщення територією Об'єднаної Європи, посилюючи контроль за в'їздом та виїздом іноземців. Зміни передбачають створення у всіх країнах ЄС єдиної електронної бази даних стосовно осіб, що перетинають кордони Євросоюзу. Для цього планується у консульських установах європейських країн оснастити автоматичні пункти, які будуть розраховані на використання біометричних технологій. У консульствах країн ЄС поступово

відбуватиметься перехід на біометричні візи, що, на думку іноземних експертів, може стати ефективним заходом боротьби з нелегальною міграцією у країнах Європи.

Наступні два роки, з метою захисту зовнішніх кордонів ЄС та боротьби з тероризмом, нелегальною міграцією та організованою злочинністю, розпочнеться запровадження європейської системи прикордонного контролю та впровадження нової візової інформаційної системи, яка передбачає створення електронного реєстру біометричних даних осіб, що в'їжджають в ЄС. Так званий "Пакет Фраттіні", запровадження якого наразі обговорюється у Європейській Комісії, готується до очікуваного ухвалення Європейським Парламентом. Передбачається, що в першу чергу до бази будуть внесені дані про мешканців прикордонних з Європейським Союзом регіонів, які звертатимуться до консульських установ для отримання візних документів, **користуючись можливостями малого прикордонного руху**. [За даними Генерального консульства Угорської Республіки в м. Ужгороді, з моменту введення малого прикордонного руху наразі відбулося затримання трьох осіб із Закарпатської області на шляху до Будапешту, які були депортовані][6].

Більш того, буде створено систему спостереження (Eurosur), яка використовуватиме сучасні технології, включаючи супутники спостереження з високою розподільчою здатністю та безпілотні літаки, для того, щоб здійснювати моніторинг віддалених районів, які перетинають шляхи нелегальних мігрантів. Для інших видів діяльності буде також залучатися прикордонне агентство ЄС Frontex. За словами п.Фраттіні, ці реформи, якщо вони будуть ухвалені всіма державами-членами ЄС, будуть впроваджені між 2010-2015 рр.[7].

Висновки

Розширення поля свободи для громадян ЄС парадоксальним чином обмежило поле свободи для їхніх сусідів. Ліквідація внутрішніх кордонів у ЄС іде паралельно із зміцненням зовнішніх кордонів. Тут розбудовується потужна охорона, інфраструктура, вводиться більш суворий контроль, а також запроваджується більш жорсткий візовий режим для третіх країн, до яких відноситься і Україна.

*Не можна не побачити також, що наразі порушується **вільне та інтенсивне спілкування суспільств**: українсько-польського, українсько-словацького, українсько-угорського, яке вибудовувалося упродовж десятиліть і завдяки чому вдалося зняти багато стереотипів, вирішити багато застарілих історичних проблем. Наслідки цього вже бачимо у толерантному Закарпатті (питання *Верецького перевалу тощо*).*

*Наступною проблемою є **проблема чисельних в Україні національних меншин**: польської – 144,1 тис., угорської – 156,6 тис., румунської – 151 тис. (за переписом 2001 р.). Компактно проживаючи біля кордону, вони вже мають ускладнення з спілкуванням зі своїми родичами безпосередньо за лінією кордону. Спробою вирішити це питання стало визнання за ними, громадянами України, *статусу етнічного угорця, поляка, словака тощо*. Відповідні законодавчі органи цих країн прийняли ухвали щодо цього. Цей статус дозволить їм отримувати шенгенські візи на пільгових умовах, проживати і працювати без того, щоб зголошуватися до відповідних служб, користуватися пільговим проїздом, навчанням і навіть медичним обслуговуванням. Такі пільги, за оцінками експертів, могли б охопити 2% населення України, однак у цьому разі постає законне питання про *рівність всіх громадян України безвідносно до національності*. Реакція українців на таке правове урегулювання може бути неадекватною. Бо вже сьогодні йде мова про 900 тис. етнічних поляків.*

Певним врегулюванням цих питань є Угода про малий прикордонний рух з полегшеною формою отримання віз. Хоча малий прикордонний рух мінімізує деякі виклики Шенгену, але у загальній

картині ми бачимо чітку тенденцію на обмеження в'їзду громадян України на територію Європи.

Наразі в рамках європейської програми Міжнародного фонду «Відродження» Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді здійснює моніторинг візової політики консульських установ країн ЄС, розташованих на території Закарпатської області (Генеральне консульство Словацької Республіки в м. Ужгороді, Генеральне консульство Угорської Республіки в м. Ужгороді, консульство Угорської Республіки в м. Берегово) з метою аналізу виконання Угоди між Україною та Європейським Союзом про спрощення візового режиму. Результати цього аналізу стануть частиною доповіді української делегації на попередніх переговорах перед саммітом Україна – ЄС, проведення якого заплановане на 9 вересня 2008 р.

Список використаних джерел

1. Урядовий кур'єр. – 2008. - 5 квітня. - С.6.
2. Аттила Нодь, провідний консул Генерального консульства Угорської Республіки в Закарпатській, Львівській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях //Малий прикордонний рух: відповідь на виклики Шенгену: Матеріли міжнародного «круглого столу» експертів /Гол. ред. С.І. Мітряєва. – Ужгород, 2007. – С. 27-30.
3. Новини Закарпаття. – 2008. – 12 липня; Ужгород. – 2008. – 12 липня; Трибуна. – 2008. – 12 липня.
4. Tárczy Andor. Magyar vízum: kiváltható az anyagi fedezet. // “Kárpáti Igaz Szó”, 2 augusztus, 2008. - # 89 (61-62).
5. <http://www.vengria.com/index.php?page=news&set=month&id=3337>
6. <http://www.vengria.com/index.php?page=news&set=month&id=3230>
7. Європейська комісія посилить контроль – курс на створення «Фортеці Європи»? www.sdla.gov./contro/uk/publish

In research the author analyses the situation of expansion of the Shengen area ,its influence on the visa policy and practice of EU countries within the new conditions of Shengen.

Besides, the basic principles of Agreement about the local border traffic are analyzed, and the characteristic to its core elements is given.

Keywords: the external border of EU, „iron curtain”, the institute of local border traffic, the new conditions of Shengen.

В исследовании проанализирована ситуация относительно расширения Шенгенского пространства, охарактеризовано ее влияние на визовую политику и практику стран ЕС в новых условиях Шенгена. Отдельным сегментом проанализированы основные принципы Соглашения о малом пограничном движении и отмечены его главные элементы.

Ключевые слова: внешняя граница ЕС, „железный занавес”, институт местного пограничного движения, новые условия Шенгена.